

ФУНКЦИИ, ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА СЪДЕБНИТЕ ЗАСЕДАТЕЛИ

В определени от закона случаи, в състава на съда, който разглежда дадено наказателно дело като първа инстанция, може да участват съдебни заседатели. Същите имат еднакви права и задължения със съдиите, без изрично предвидените за съдията докладчик и за председателя на състава.

ПОДБОР НА СЪДЕБНИ ЗАСЕДАТЕЛИ ЗА ВСЯКО ДЕЛО

Определянето на съдебните заседатели за участие в съдебния състав, разглеждащ всяко конкретно дело се извършва на принципа на случайния подбор чрез електронно разпределение.

За да се обезпечи добрата организация по делата, провеждани с участието на съдебни заседатели, всеки един от тях трябва да посочи в писмен вид **точен адрес, месторабота, телефон и имейл**, на които може да бъде намиран. При промяна на тези данни същият е длъжен незабавно да уведоми съда писмено. Заседателят може да уведоми писмено администрацията на съответния съд в кои времеви периоди или часове през деня има обективни пречки за участие в работата на съда с цел по-добрата организация и планиране. В тази връзка заседателите следва да имат предвид, че е трудно да се прогнозира продължителността на всяко отделно заседание и в определени случаи може да се наложи личните им или служебните ангажименти да отстъпят пред задълженията им като членове на съдебния състав.

УЧАСТИЕ В СЪДЕБНИ ЗАСЕДАНИЯ

Съдебният състав включва **един съдия и двама съдебни заседатели** по дела за престъпления, за които законът предвижда наказание от 5 до 15 години лишаване от свобода. За по-тежки престъпления, наказуеми от закона с не по-малко от 15 години

лишаване от свобода, съдебният състав включва **двама съдии и трима съдебни заседатели**.

Съдебните заседатели се свикват за участие в заседания **най-много за 60 дни** в рамките на една календарна година, освен ако разглеждането на делото, в което участват, продължи и след този срок.

Призоваването на съдебни заседатели за съдебни заседания може да става по телефона или по електронен път, като това се отбелязва в делото. Съдебните заседатели могат да бъдат призовавани и по реда на НПК, предвиден за страните, ако съдията докладчик намери този начин за подходящ.

На съдебния заседател се дава възможност да се запознае с делото, за което е призован в това качество, преди съдебното заседание. Не се разрешава изнасяне на делата или на материали от тях извън сградата на съда.

Съдебният заседател трябва да уведоми своевременно председателя на съдебния състав при невъзможност да се яви в насроченото заседание.

Съдебните заседатели са длъжни да пазят **тайната на съвещанието**, както и да спазват принципите и правилата за етично поведение, определени с *Наредба № 7 от 28.09.2017 г. за съдебните заседатели*. Съгласно посочената наредба, заседателите участват в съдебни заседания в прилично, съответстващо на общоприетите разбирания, облекло, изключващо натрапването на принадлежност към етническа, религиозна или културна общност или индивидуални предпочитания, съществено отклоняващи се от общоприетите.

ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ

За времето, в което съдебните заседатели изпълняват функциите си и задълженията, свързани с тях, им се заплаща **възнаграждение от бюджета на съдебната власт**. Възнаграждение се дължи за участие както в открити, така и в закрити съдебни заседания и за участие в тайно съвещание за постановяване на присъда.

Възнаграждението се определя **почасово**, включително и за започнат час, на база дневно възнаграждение в размер на една двадесет и втора от 60 на сто от основната заплата съответно за районен или за окръжен съдия, но не по-малко от 20 лв. на ден. Броят часове, за които се дължи заплащане, е реално отработеният и не се ограничава от осемчасовия работен ден. За съдебни заседания, продължителността на които се означава с начален и краен час в съдебния протокол, възнаграждението се определя съобразно часовете, отразени в протокола. За участие в други дейности, за които не се съставя протокол, времето на заетост на съдебните заседатели се определя от председателя на съдебния състав и се отразява писмено по подходящ начин.

Възнаграждението се изплаща **ежемесечно** за всички заседателни дни на съответния месец.

На съдебните заседатели се възстановяват разходите за транспорт, които са направили във връзка с участието си в съдебни заседания, за пътуване от местоживеенето или местоработата им до сградата на съда и обратно, в границите на съдебния район, по правила, възприети за изплащане на пътни разходи в съответния съд.

Администрацията на съда осигурява при необходимост на съдебния заседател документ за участието му в съдебните заседания предварително и след провеждането им с цел осигуряване на информация пред работодателя на съдебния заседател или пред други органи и лица.

ДРУГИ ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ

✓ Съгласно разпоредбите на Закона за съдебната власт съдебните заседатели са длъжни незабавно да информират административния ръководител на съответния съд, в случай че бъдат привлечени като обвиняеми за извършено престъпление.

✓ Председателят на съда може да наложи глоба от 50 до 500 лв. на съдебен заседател за неизпълнение на задълженията му, след като му предостави възможност да даде обяснения. По жалба на

наказания съдебен заседател председателят на по-горния съд може да отмени глобата или да намали нейния размер.

✓ Съдебен заседател може да бъде освободен предсрочно с решение на общото събрание, което го е избрало, като това може да стане:

- по негово искане;
- при поставянето му под запрещение;
- когато е осъден за умишлено престъпление;
- при трайна невъзможност да изпълнява задълженията си повече от една година;

- когато извърши тежко нарушение на задълженията си или системно не ги изпълнява, или извърши действие, с което уронва престижа на съдебната власт, включително когато уронването на престижа на съдебната власт е последица от привличането му като обвиняем за умишлено престъпление;

- в случай че бъде привлечен като обвиняем за умишлено престъпление във връзка с упражняване на функции в правораздаването;

- при възникване или установяване на обстоятелство по чл. 67, ал. 3 от ЗСВ.

За предсрочно прекратяване на мандата на съдебен заседател по негово искане, при трайна невъзможност да изпълнява задълженията си повече от една година или при възникване или установяване на обстоятелство по чл. 67, ал. 3 от ЗСВ, съдебният заседател подава изрично писмено изявление до председателя на съда. Въз основа на изявлението същият се изключва от системата за случайно разпределение на делата.

ОРГАНИЗАЦИОННИ ВЪПРОСИ

По всяко време след полагане на клетвата съдебните заседатели от един съдебен район могат да изберат **съвет на съдебните заседатели**. Той осъществява връзка с административното ръководство на съда по организацията на работата на заседателите и съдейства за доброто взаимодействие със съдиите. Съдебните заседатели поставят въпросите си към

ръководството на съда пряко или чрез съвета на съдебните заседатели.

В тримесечен срок от полагане на клетвата съответният съд и Националният институт на правосъдието организират и провеждат **начално обучение** на съдебните заседатели. В програмата на НИП се предвиждат и обучения за поддържане и повишаване на квалификацията на заседателите през целия им мандат.

